

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam po nj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katal. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, — Ekokopist se ne vračajo, — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, — Za inserate se plačuje od enostopne petkrtice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Možje, mladeniči!

Vsled nečuvvenega psovanja nasprotnikov, ki žalijo naše mladeniče, češ, da so posvinjili šolo v St. Jurju ob juž. žel., se vrši v nedeljo, dne 20. novembra t. l.

velik odporni shod v Celju,
ob pol 11. uri, hotel „Pri belem volu“.

Možje in mladeniči! Komur je čast naše mladine pri srcu, se bo v nedeljo udeležil zborovanja v Celju. Z mnogobrojnim obiskom moramo dati nasprotnikom glasen odgovor na njih sramotnja.

Vse na noge! Dne 20. t. m. v Celje!

V Celje!

V nedeljo, dne 20. novembra t. l. se vrši v Celju ob 11. uri v hotelu „Beli vol“ velikó odporno zborovanje. Zakaj je treba odpora? Štajerska učiteljska zveza, v kateri se po bratski objemajo nemški in slovenski liberalni učitelji, je navalila na naše mladeniče veliko in hudo razžaljenje. Razposlala je letak, ki bi naj služil nemško-slovenskim liberalnim učiteljem kot kašipot v rovanju proti slovenski obstrukciji, in v tem letaku se govori o naših mladeničih kakor o svinjah. Letak namreč pravi:

„Die Landwirtschaftsschule in St. Georgen a. S. ist leider schon erledigt, ja noch mehr, die slovenschen Jünglinge haben diese neuerrichtete Schule bereits versaut. (Kmetijska šola v St. Jurju ob J. žel. je žalibog že rešena, da še več, slovenski mladeniči so to novoustanovljeno šolo že posvinjili.)

Tako govori deželna zveza nemško-liberalnih učiteljev v svojem najnovejšem letaku o naših mladeničih. Kraj, kamor oni stopijo, posvinjijo! To je nezaslišano, kruto razžaljenje naših mladeničev. Tako ne pišejo in govorijo niti štajercijanci niti rdečkarji o slovenski mladini. Slabo znamenje bi bilo, ako bi se proti takim žalitvam ne vzdignil ves narod.

PODLISTEK.

Naše jeruzalemsko romanje.

(Dalje.)

Na Oljski gori imajo Rusi in Nemci svojo cerkev s silno visokima stolpoma. Drugače je Oljska gora precej pusta, kamenje je večinoma kredin vapnec, najlepši kras so ji pač veličastne oljke, po katerih je dobila tudi svoje ime. Omeniti je še samostan karmeličank s cerkvijo, v velikem križnem hodniku je na ploščah v 32 raznih jezikih napisan Očenaš. Misli se namreč, da je tudi tisti kraj, kjer je učil Gospod moliti Očenaš. Sedaj so vzdali že tudi ploščo s slovenskim Očenašem, katero smo bili že seboj pripeljali.

Globoko ginjeni in polni najresnejših občutkov smo se v hudi vročini vrnili v mesto ter si med potom še ogledali cerkev sv. Ane, kjer se je rodila Devica Marija; blizu nje je tudi ribnik Betezda, kjer je ozdravil Zveličar 38letnega bolnika. Zraven cerkve je samostan francoskih belih očetov, kjer si je vredno ogledati biblični muzej, to je zbirko starinskih predmetov, ki se omenjajo v sv. pismu.

7. Sijon.

Kar je bil za stari Rim Kapitol, to je bil za Jeruzalem Sijon. Tako se imenuje grič na jugovzhodni strani Jeruzalema, ravno nad cesto, po kateri smo šli od kolodvora v Jeruzalem. Kralj David je vzel sijonsko trdnjavo Jebuzejem ter je potem prebival ondi. S početka je bila tukaj tudi skrinja zaveze, zato je bil Sijon Judam svet kraj. Ko je kralj Salomon na današnjem tempelskem trgu od Sijona proti vzhodu pozidal veličasten tempel, je prešlo ime Sijon na ta kraj, in zato velja ime Sijon kot prebivališče božje, večkrat pomeni Sijon celo mesto Jeruzalem kot njegova najodličnejši, najsvetejši del. Prvotno in v pravem

Kakor en mož mora odbiti to najnovejšo surovost naših nasprotnikov. Slovenskih mladeničev ne damo nikoli in nikdar psovati s svinjami. Njihova čast in njihovo ime sta celemu narodu sveta.

Kmečka zveza priredi v nedeljo odporno zborovanje v Celju, da damo duška svojemu ogorčenju nad neprimerno žalitvijo. Možje in mladeniči, pridite v trumah v Celje, da bo shod, ki velja časti naše moške mladine, tem veličastnejši! Na noge! Na plan!

Šola na kmetih.

(Izven uredništva.)

Naša ljudsko-šolska postava ne dela razločka med šolo na kmetih in med šolo v mestih in trgih. Kar je morda ugodno v mestih, ni primerno povsod na deželi. Otrok v mestih hiti opoldne iz šole h kosilu in je ob določenem času zopet v šoli, poživiljen s toplo hrano. Tudi otroka v mestu ne rabijo stariši za razna opravila kakor na kmetih. Tu je edino primeren poldnevni pouk zlasti v visokih planinskih, goratih krajih. Otroci imajo po eno uro in še več do šole. Pogrešajo večinoma poldnevne tople hrane. Le malo je šol, kjer bi dobivali gorke jedi opoldne v šolski kuhinji. Zjutraj se otroku mudi, da zavžije komaj malo kuhe. Ko pride proti večeru domov, čaka ga navadno prestana jed od poldne. Zato grajajo zdravniki celodnevni šolski pouk, ker zaostajajo otroci v telesnem razvitku in oni nežni dobi, ko jim je topla hrana opoldne potrebna, da se krepiti telo, raste in se razvija.

Kdo bi dvomil, da pri takih okoliščinah ne more otrok rabiti dovolj dušnih zmognosti ter celi dan pazljivo slediti pouku? Popoldne je za pouk skoro nezmožen. Kakor uči skušnija na Kranjskem in Primorskem, kjer je na kmetih večinoma poldnevni pouk, dosežejo skrbni vzgojitelji tudi pri poldnevem pouku iste, ali celo boljše uspehe. Seveda mora biti redni šolski pouk. Tudi poletno oproščanje ni koristno, ker zaostaja otrok v rednem šolskem pouku. Naša zahteva bodi: Krajša šolska doba, redni šolski obisk, in boljši bodo učni uspehi, manjši stroški za šolo. Da otroci ne zanemarijo nadaljne šole, naj se vpelje ponašljiva šola, katera se pečajskme-

pomenu je pa Sijon, kakor smo rekli, le jugovzhodni grič. Pa tudi za nas kristjane in za Turke je Sijon svet kraj.

Bilo je v nedeljo, na praznik Marijinega imena, ko smo se romarji vseh skupin zopet zbrali v Marijini cerkvi na Sijonu. V veličastni procesiji so se ob 7. uri od cerkve katoškega patrijarha začeli pomikati naši romarji proti Sijonu, nekaj pa nas je bilo tisto jutro v Betlehemu in smo se vrnili šele pozneje v Jeruzalem in šli za našimi romarji na Sijon. Naš duh, voditelj, ljubljanski knezoškof, je vzel seboj v Jeruzalem mladega bogoslovca, ki ga je posvetil v Jeruzalemu za mašnika in je to nedeljo v Marijini cerkvi pel novo sv. mašo. Slavnostni govor je imel tajnik glavnega odbora, Janez Kalan. Njegov govor čitatelji lahko berejo v zadnjem „Bogoljubu“. Jako ganljivo je bilo, da je škof ob strani na svojem prestolu sosaševal z novomašnikom po starokrščanski navadi. Knezoškof je praznoval ta dan trinajstletnico svojega škofovanja. Po sv. opraviu smo si ogledali sijonska svetišča. Pred vsem je zanimiva nova Marijina cerkev. L. 1898. je bil sedanji nemški cesar Vilhelm II. v Jeruzalemu in je pridobil od Turkov tisti prostor, kjer je po izročilu umrla Marija. Cesar, dasi luteran, je podaril ta svet nemškemu katoličanom, ki so z veliko vnemo začeli zbirati milodarov in leta 1901 začeli zidati cerkev, ki je bila letos v majniku slovesno posvečena. Cerkev je res krasna stavba iz samega tesanega kamenja v romanskem slogu v obliki rotunde. Zraven cerkve je lep samostan beuronskih benediktincev. Na južni strani cerkve je za nas kristjane preznamenito svetišče, za pravo prva in najstarejša cerkev nove zaveze, t. j. Coenaculum (izgov. Cenaculum), hiša zadnje večerje, kjer je tudi sveti Duh prišel nad apostole. Krasna gotična dvorana je del nekdanje cerkve. V severno steno vzdani kamen označuje prostor, kjer je sedel Zveličar pri zadnji večerji. Žalibog je to častljivo svetišče popolnoma v

tijstvom. Tako se bode mladini priljubilo delo na domu, ker so se ga kot otroci priučili že v šolski dobi in se ga bodo po dovršenem šolskem pouku poprijeli s tem večjim veseljem.

Kolikéga pomena bo za kmeta poldnevni pouk, ako se ohrani mladina na rodni zemlji, katero je z ljubeznijo obdelovala že iz mladih dni!

Kjer otroci po dovršeni šletni šolski dobi zanemarijo nadaljno izobrazbo, z 20. letom znajo komaj še podpisati svoje ime in za silo brati. Ker se niso navadili dela v mladosti, izgube veselje do rodne zemlje ter hite v mesta in tovarne. Kmet pa išče delavcev, ker mu delo zastaja.

Te neznosne razmere privedle so tudi koroški deželni zbor do tega, da je obrnil svojo pozornost na preosnovo ljudsko-šolskega zakona. Namerala se določiti šestletni šolski obisk, štiriletna obvezna nadaljevalna šola, kjer zahtevajo razmere, naj se vpelje poldnevni pouk.

V istem smislu se namerava spremeniti šolska postava tudi v drugih deželnih zborih, da bo v korist kmetu. Ni dvoma, da bodo poslanci S. K. Z., ki poznajo potrebe kmečkih volilcev, zastavili vse sile za preosnovo ljudsko-šolske postave na Štajerskem. To bode v veliko olajšavo neznosnih šolskih bremen, katera morajo nositi občine, kmetom pa v zdatno pomoč.

Politični ogled.

— Drž. zbor bo sklican, če se bodo češko-nemška pogajanja izjalovila, med 22. in 24. nov.; če bi se pa v Pragi v zadnjem trenutku posrečilo doseči sporazum med obema narodnostnima strankama, bo treba dati češkemu deželnemu zboru še nekaj dni na razpolago, da odobri v posameznih komisijah sklenjene pravne predloge. Na ta način se lahko zavleče sklicanje prve seje državnega zbora do 29. novembra.

— Delegacije bode še ta teden skončale svoje delovanje. Pri zunanem ministrstvu so glasovali vsi delegatje Slovanske Jednote proti postavki, le Ploj je glasoval za in s tem odobril zopet vse krivice in zapostavljanja, ki se godijo avstrijskim Slovanom. Na njegovim postopanjem se zgražajo sedaj vsi, liberaloi

turških rokah in le s težavo dobijo kristjani dovoljenje, da smejo notri. Turki so namreč prepričani, da je tam spodaj Davidov grob, to je pa za nje zelo svet kraj. Nekdaj je bilo to svetišče last frančiškanov, a leta 1547. so jih Turki popolnoma pregnali od tod, in sedaj so Turki tako zagrizeni na ta prostor, da bi le po kaki veliki vojski pri sklepanju miru jih bilo mogoče prisiliti, da dajo tukaj kaj pravice tudi kristjanom. Četudi kristjane puste notri, ne smejo kazati nikakšnega verskega krščanskega znamenja. Mi smo stoji in pokriti zmolili Očenaš in Zdravo-Marijo. Pred leti je neka bogata kneginja podkupila stražarje, da bi neki italijanski škof smel notri natihoma maševati. Škof je pa menda mislil, da maša ne bo veljala, če ne nastopi v celi paradi, pa se je tako dolgo sukal notri, da je zvohal za to neki turški deček, ki ni dobil bakšiša. Hitro je obvestil dervise, to je turške menihe, ki so kakor besni pridrvili v svetišče, in škof je s svojim spremstvom komaj odnesel živo glavo.

Razen tega je na Sijonu omeniti cerkev sv. Jakoba starejšega, ki stoji na mestu, kjer je kralj Herod Agripa I. dal sv. Jakoba obglaviti. Cerkev je sedaj v armenskih rokah. Blizu je armenski ženski samostan, ki stoji na mestu, kjer je stala nekdanja hiša velikega duhovnika Ana. Tu se kaže v kapelici mesto, kjer je Ana zaslila Kristusa. Armenci so bili jako prijazni nasproti nam, pri cerkvenih vratih je stal duhovnik in škropil z neko lepo dišečo vodo naše svetinje, ki smo jih nosili seboj. Škoda, da nismo znali njihovega jezika, bi se lahko domenili, da smo mi Slovenci ravno tako tlačeni in prezirani siromaki, kakor Armenci na Turškem, samo, da imajo oni bogatih ljudi, ki so zavedni in odločni Armenci, pri nas pa se skoro vse potuji, ko se z bogati z našimi žulji. Ne daleč od Anove hiše je stala Kajlova hiša. Tako je torej Sijon v tesni zvezi s trpljenjem našega Gospoda in z visokimi skrivnostmi naše sv. vere.